

Vejen til øget sundhed og effektivitet gennem opdatering af SPF-systemet

Grisekongres 21. oktober 2025

Kristian Møller, afdelingschef, Veterinær- & Kvalitetsforhold

Sara Dalsgaard, SPF-Sundhedschef, SPF-Sund

SPF 2.0

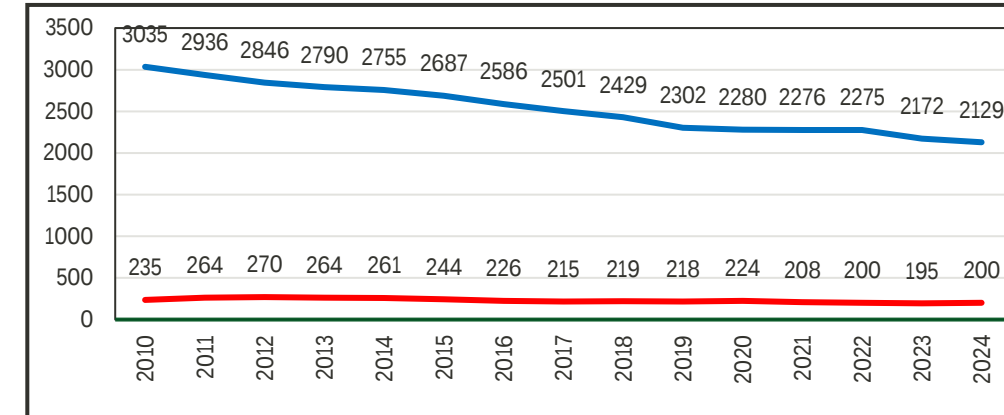
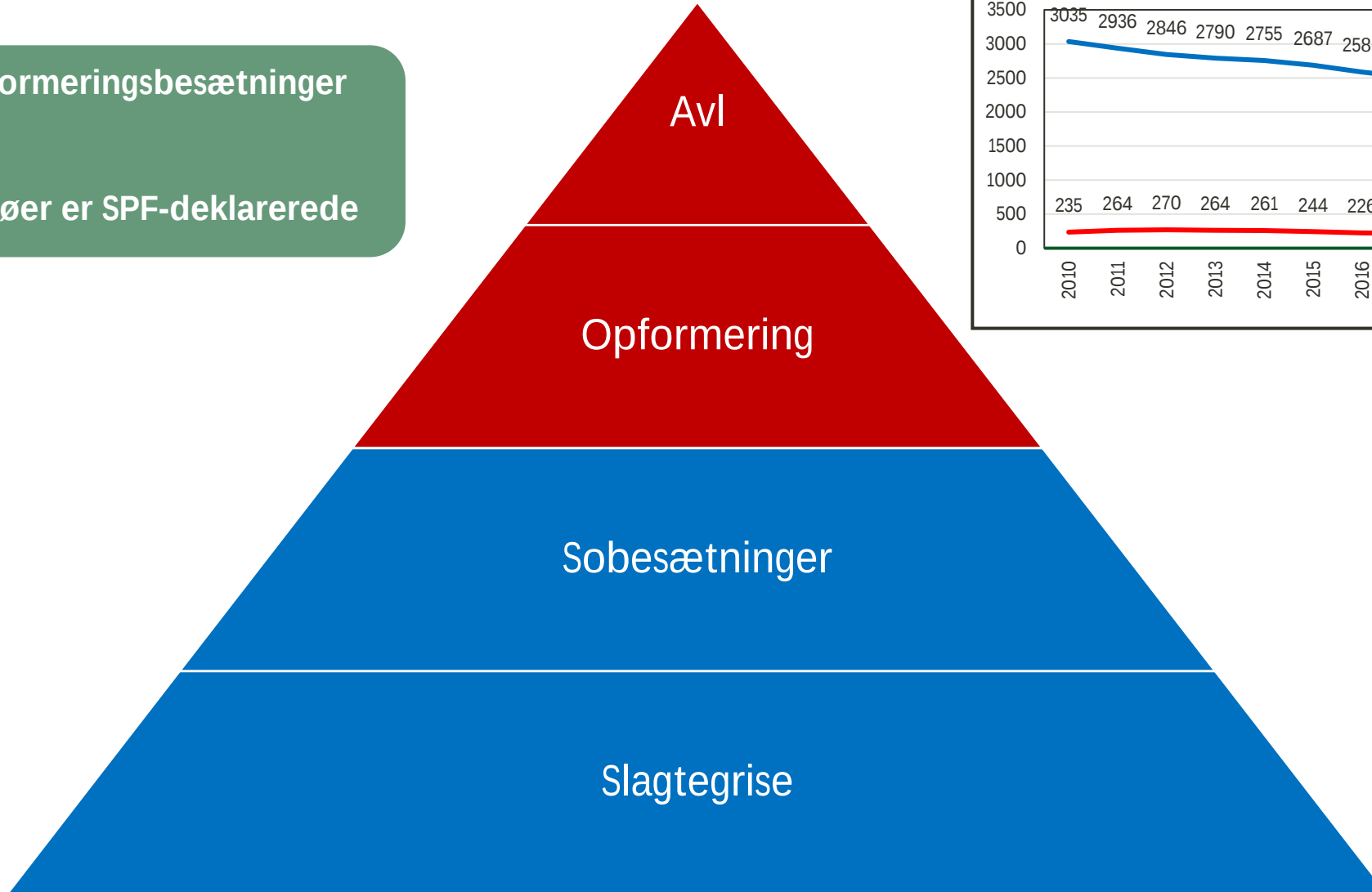
- Baggrund og proces
- Status SPF
- Vision og mål for SPF 2.0
- Animal Health Law
- Rammeregler
- Risikovurdering
- Data og ny teknologi
- Implementering

SPF 2025

Alle avls- og opformeringsbesætninger
har SPF status

82% af danske søer er SPF-deklarerede

SPF, Specific Pathogen Free

SPF-Sygdomme	Overvågning	
	Klinik	Serologi
Lus - <i>Haematopinus suis</i>	+	
Skab- <i>Sarcoptes Scabies</i>	+	
Svinedysenteri - <i>Brachyspira hyodysenteriae</i>	+	
Nysesygge - Toxigenic <i>Pasteurella multocida</i>	+	PCR ophørt
Ondartet Lungesyge, App Serotyper 2-12 <i>A. pleuropneumoniae</i>	+	+
Enzootic pneumoni - <i>Mycoplasma hyopneumoniae</i>	+	+
PRRS - PRRSV Type 1 og 2	+	+

Noget at leve af. Noget at leve for.

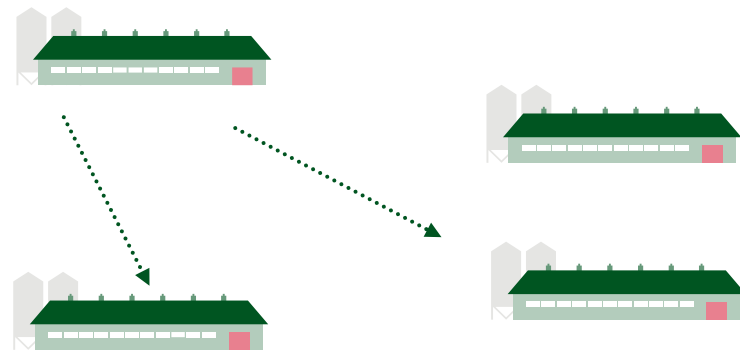
SPF

Overvågning

CHR

Flyttereister

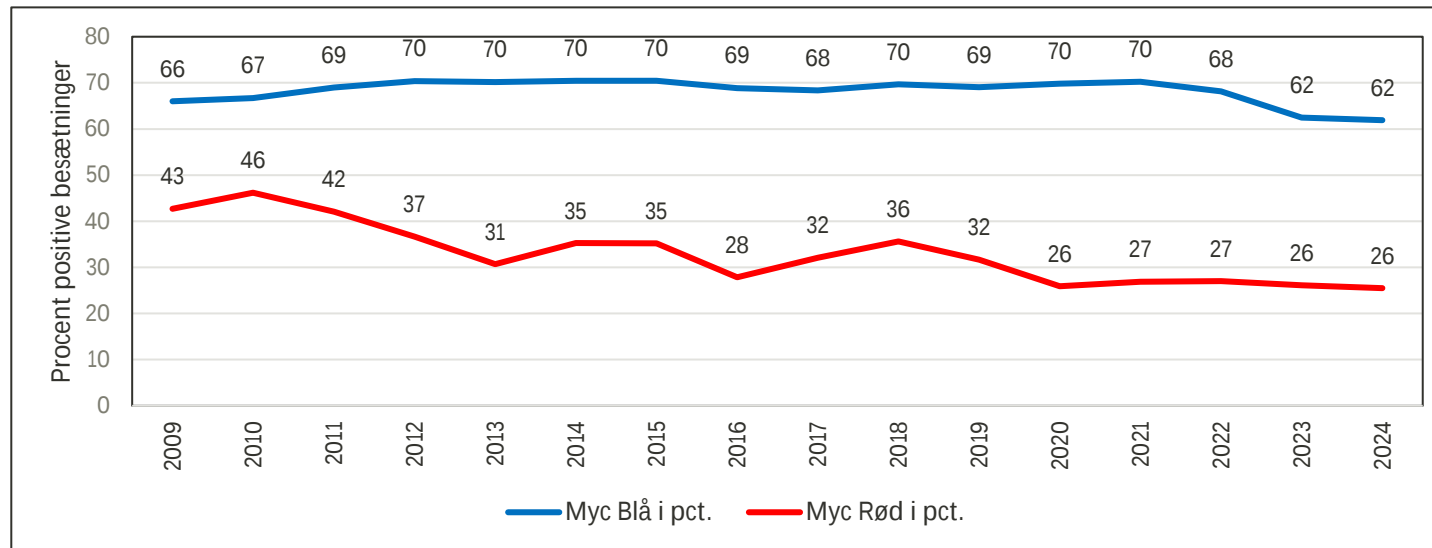
Sygdomsstatus

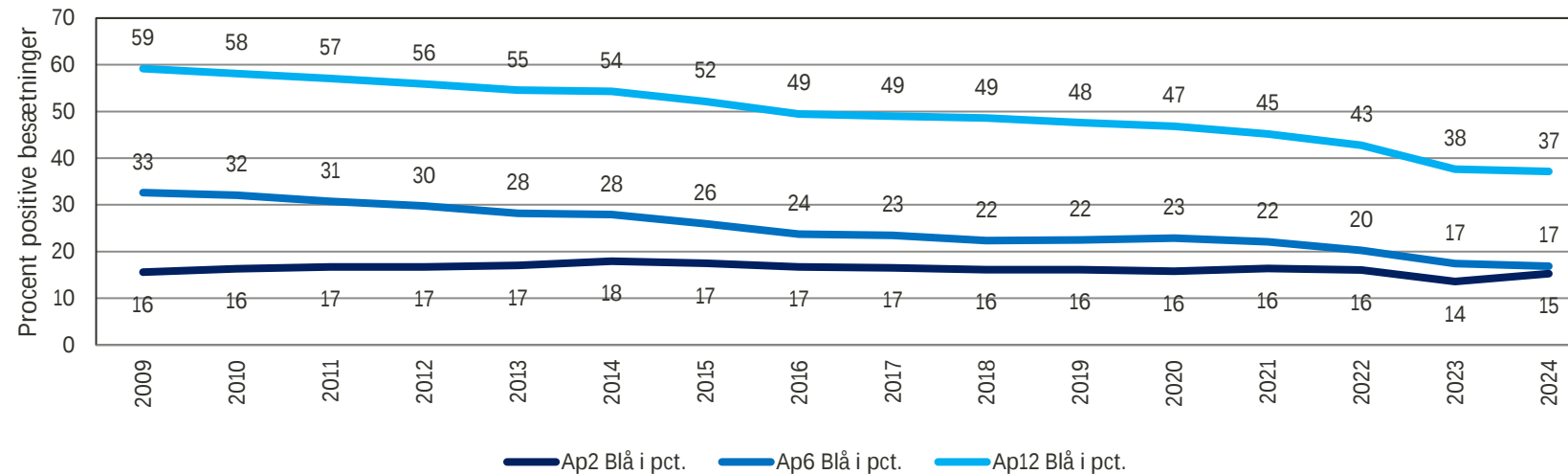
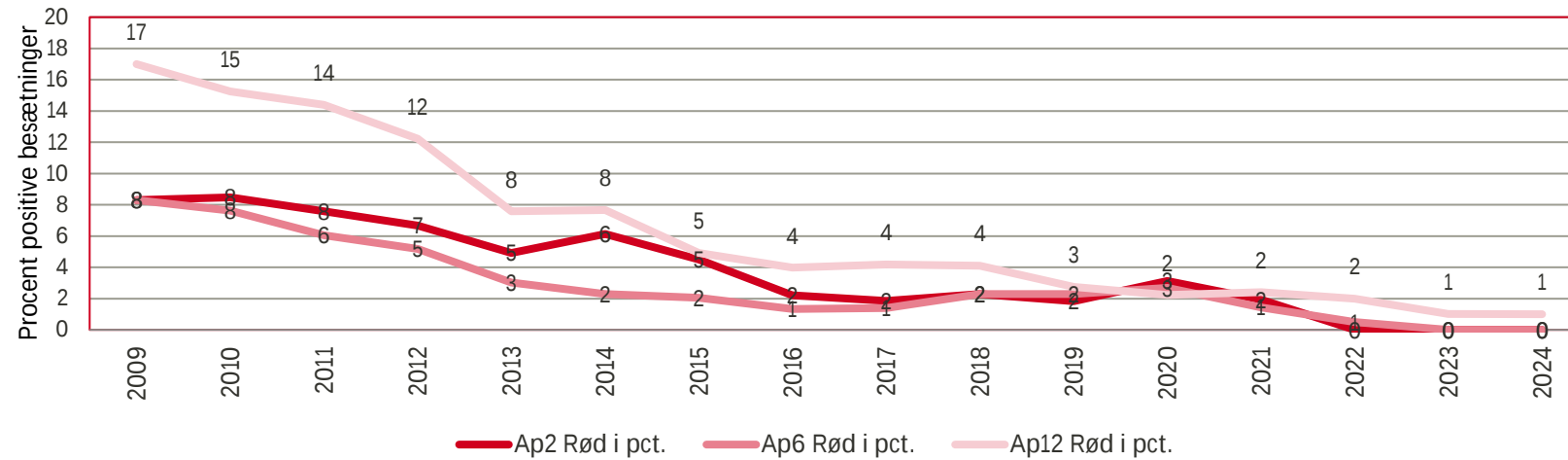
Smittebeskyttelse

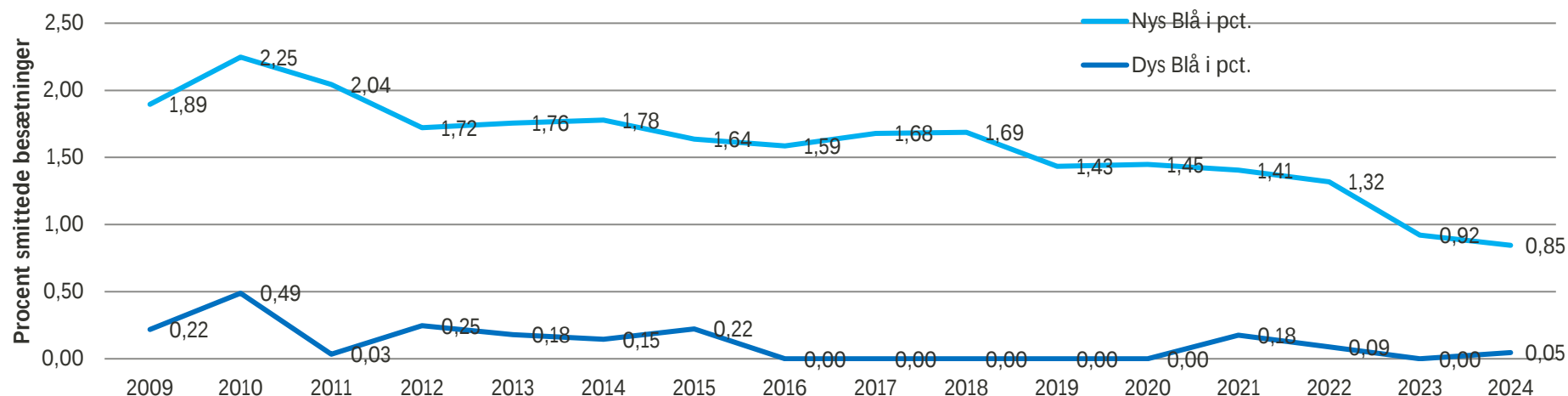
Mycoplasma i røde og blå SPF besætninger

Ondartet lungesygge (Ap 2-6-12)

Nysesygge og Dysenteri i SPF besætninger

- Nysesygge er stort set udryddet i SPF-systemet. Det er 17 år siden en rød SPF-besætning sidst fik påvist nysesygge
- Smittebeskyttelsen i SPF-besætningerne er tilstrækkelig til at holde toksinproducerende *Pasteurella multocida* (PMT) ude af de røde SPF-besætninger
- Derfor ophørt med særskilt overvågning med næsesvaber i de røde besætninger og udelukkende test ved klinisk mistanke

Re-infektioner (statusændringer)

2019-2023	Røde SPF besætninger	Blå SPF besætninger
PRRS	4%	8%
Mycoplasma	4%	3%
Ap 2-6-12	2%	3.5%
2004-2024	Røde og blå SPF besætninger	
PRRS	6,4%	
Mycoplasma	3,9%	
Ap 2-6-12	3,8%	

SPF 2.0

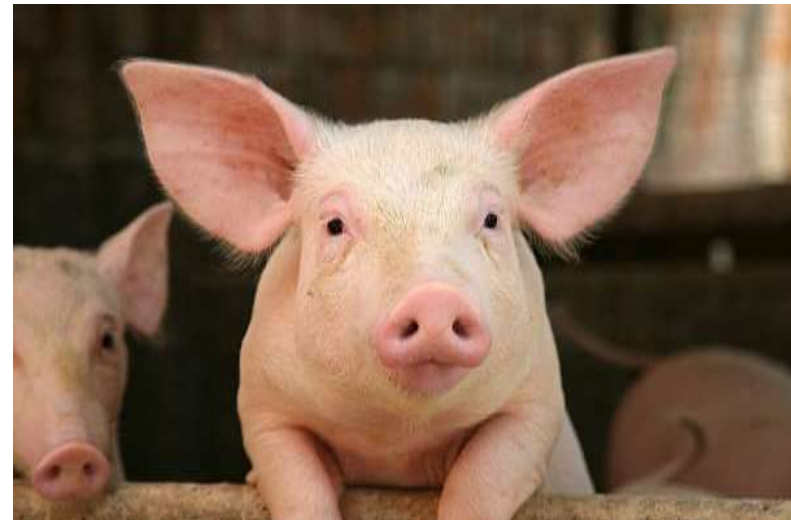
Et af verdens bedste sundhedssystemer

- SPF-systemet er mere end 50 år gammelt
 - Ændrede besætningsstørrelse og håndtering
 - Ændret sygdomskomplekser
 - Øget mulighed med nye overvågningsmetoder
 - Øget mulighed for at anvende data
 - Ændrede myndighedskrav til smittebeskyttelse
- Behov for et grundigt gennemsyn af systemet

1. Uvildig
evaluering

2. Forankring
interessenter

3. Plan for
implementering

VISION OG MÅL FOR SPF 2.0

SPF-systemet skal være et tidssvarende, robust og konkurrencedygtigt sundhedssystem for den fremtidige griseproduktion

Tidssvarende	Fleksibelt •Rammeregler •Tilpasset besætning	Tilpasset myndighedernes krav til smittebeskyttelse	Overvågning med gennemprøvede metoder
Robust	Enkle og overskuelige regler	Efterlevelse af regler	
Konkurrencedygtigt	Serviceorienteret •Kommunikation •Anv. af data	Value for money	SPF-brand skal fastholdes

Smittebeskyttelse/ Biosikring

Animal Health Law (AHL)

Ansvaret er Jeres !

Ramme-baserede krav

Risikovurdering besætningsvis

Fødevarestyrelsen:

Kontrol

Beder om redegørelse for hvordan spredning af sygdomme minimeres

Vurdering af egen skyld ved udbrud af alvorlig sygdom

Hvad er nyt?

Hovedaktiviter

Rammeregler

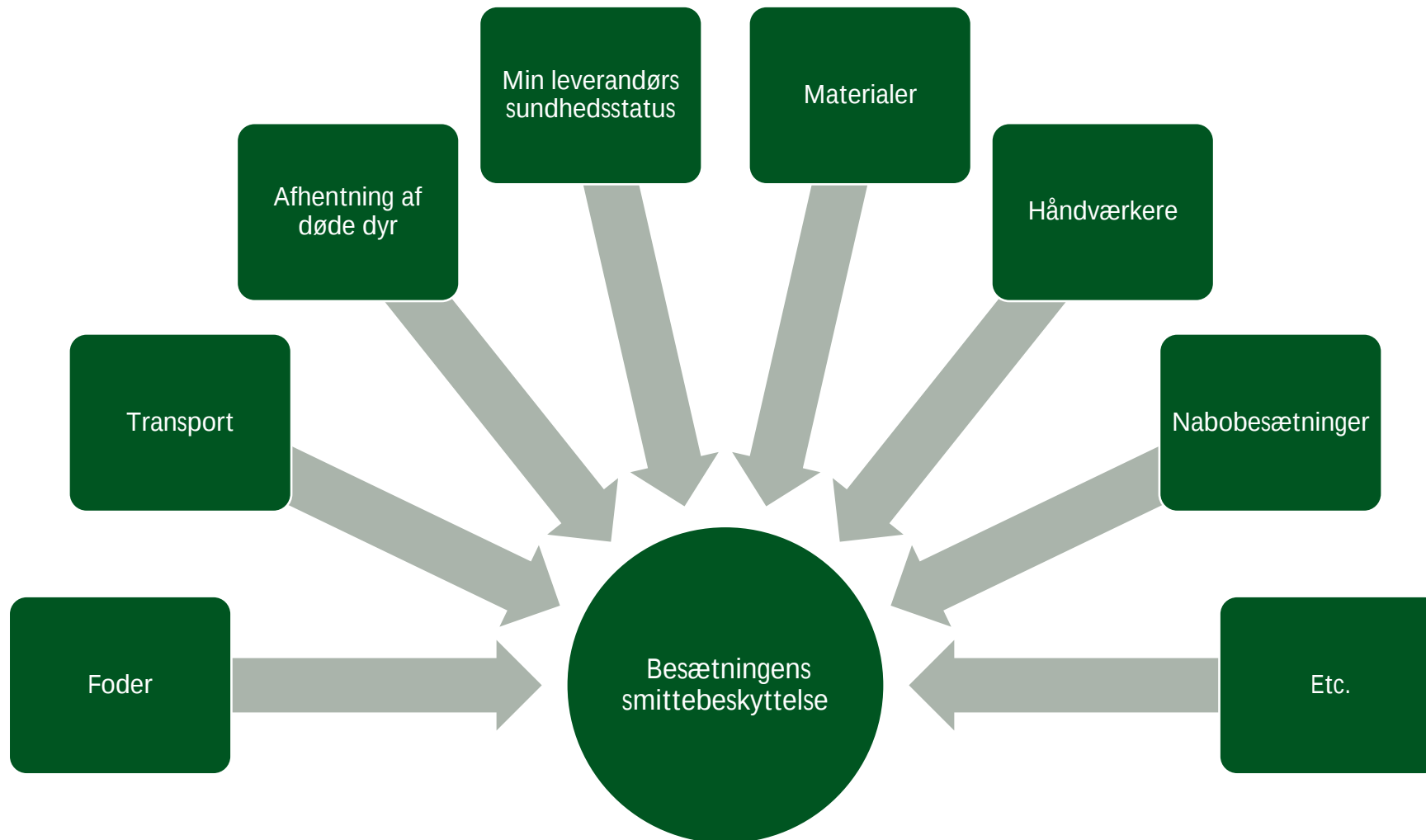

Risikovurdering

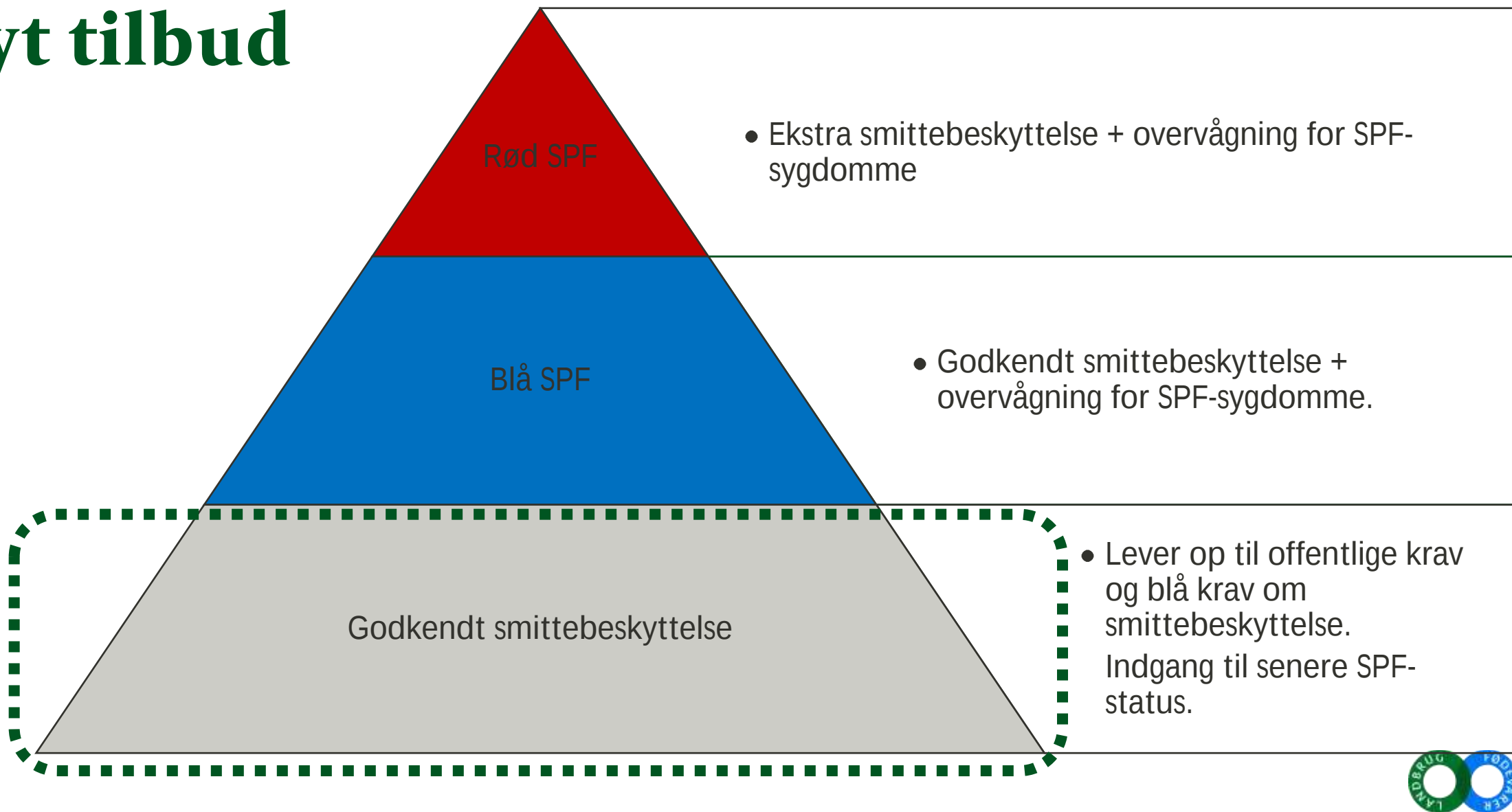

Data og teknologi

Smittebeskyttelsens værdikæde

Nyt tilbud

Rammeregler

Rammeregel	Vejledning	Standard Operating Procedure (SOP)
Hvad skal der opnås med reglen? Mulig at kontrollere i praksis. Direkte gældende og overtrædelse kan have betydning for besætningens status.	Baggrunden for reglen. Forståelse af reglen. Kan også henvises til i tilfælde af overtrædelse af reglen.	Muligheder for at opfylde reglen. Metoderne er ikke begrænset til SOPs – der kan vælges andre løsninger.
Hvad vil vi?	Hvorfor vil vi det?	Hvordan kan vi gøre det?

Risikovurdering

Konsekvens	Gentagelse	Sporing
Hvor alvorligt er det hvis der fejl?	Hvor ofte sker det?	Hvor let er det at opdage at der er sket en fejl (=risiko for overførelse af smitte)?

Hvor er de største risici?

Konsekvens efter handling	Gentagelse efter handling	Sporing efter handling
Hvor alvorligt er det hvis der fejl efter at vi har gjort noget?	Hvor ofte vil det ske efter vi har gjort noget?	Hvor let er det at opdage at der er sket en fejl efter at vi har gjort noget?

Hvad kan bedst betale sig?

Scoring

	Hvor alvorligt er det, hvis ikke reglens formål opfyldes?
3	- Alvorlig sygdom - Zoonoser
2	- Nysmitte med produktionssygdomme
1	- Lav smitterisiko - Intern smitterisiko

Alvorlighed

	Hvor høj er muligheden for at risikoen opstår?	Kriterier for gentagelse
10	Meget høj	1 Gang dagligt
9	Høj	1 Gang ugentligt
8		Hver anden uge
7		1 Gang per måned
6	Middel	1 Gang i kvartalet
5		1 Gang per halve år
4		1 Gang per år
3	Lav	1 Gang hvert andet år
2		1 Gang hver femte år
1	Ingen gentagelse	Forbyggende kontrol eliminere mulighed for fejl

Gentagelse

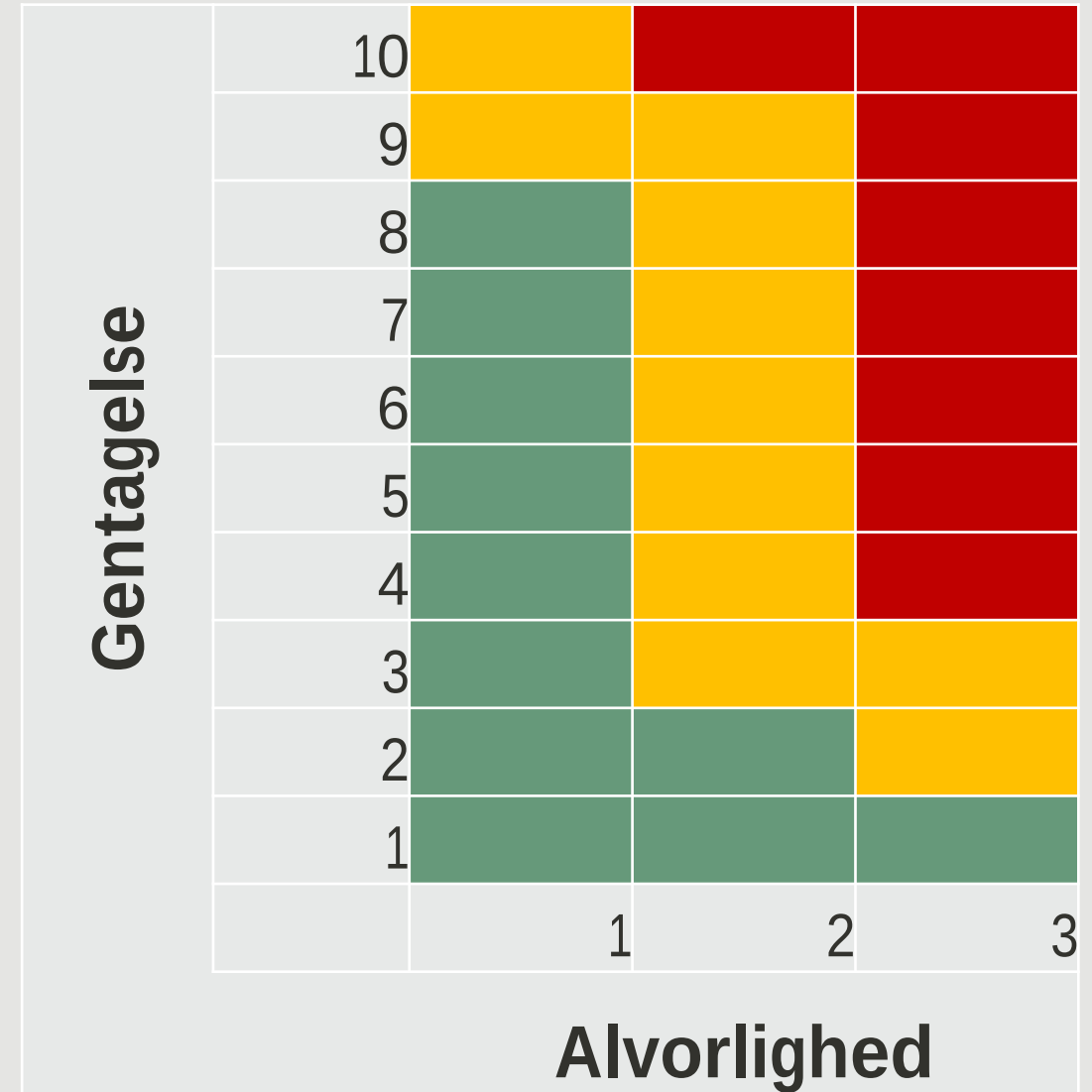
	Mulighed for sporing
3	Ingen eller meget lille sporings mulighed, og fejl opdages tilfældigt.
2	Sporing ved/efter opgavens udførelse.
1	Forebyggelse af fejl/Fejlsikring

Sporing

Hvad er godt nok?

- Nogle forhold er mere kritiske end andre.
- Alvorligt eller noget der sker ofte => ret op på det hurtigt.
- Mindre alvorligt eller noget der sker sjældent => lidt længere frist.
- Er der mulighed for forebygge eller sikre mod fejl?

SPF Sund certificeres til godkendelse af
praktiserende dyrlæger

Praktiserende dyrlæger godkendes

Risikovurdering udfærdiges

Rød SPF

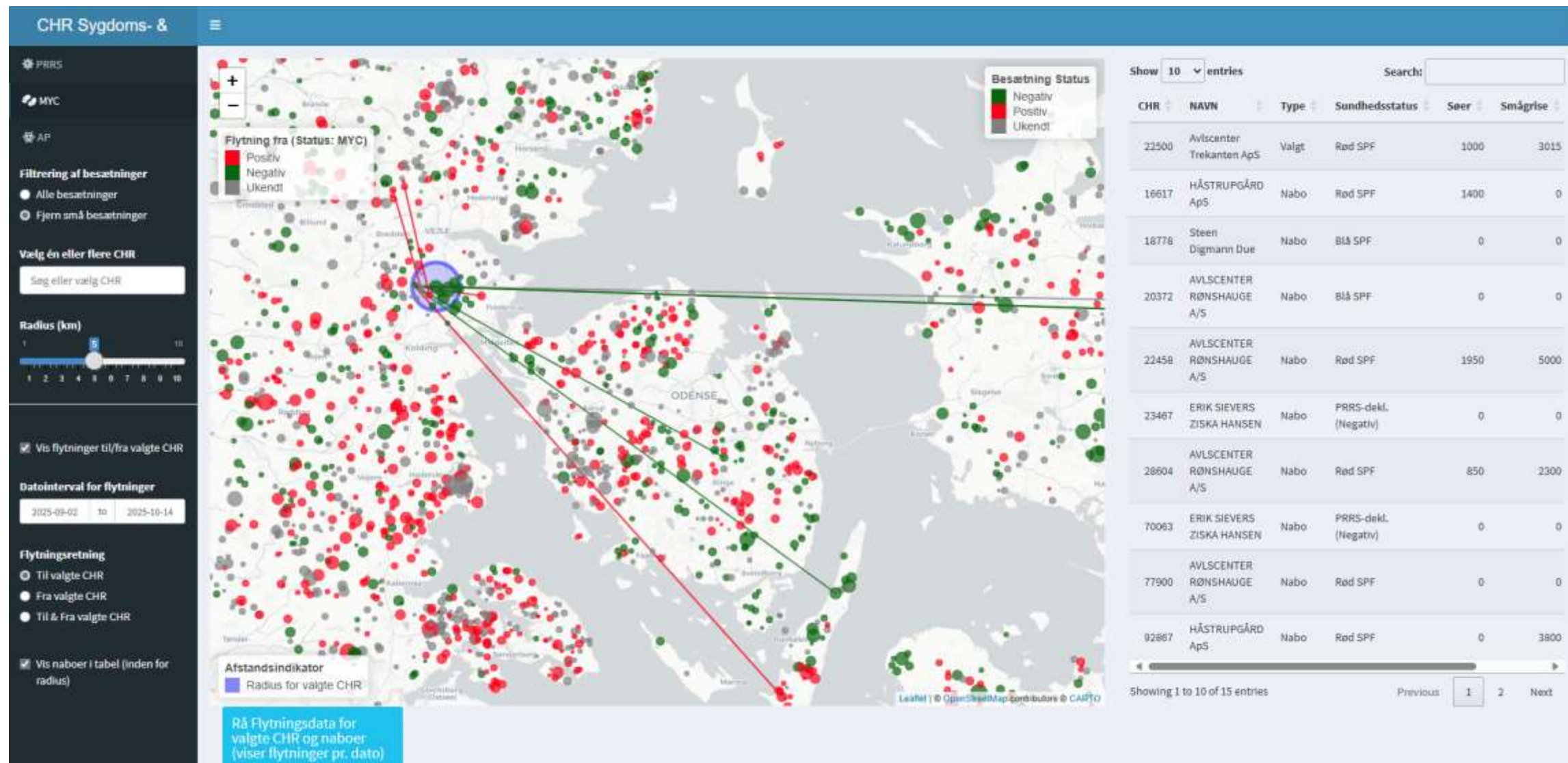
SPF-Sund

Blå SPF

Besætningsdyrlæge

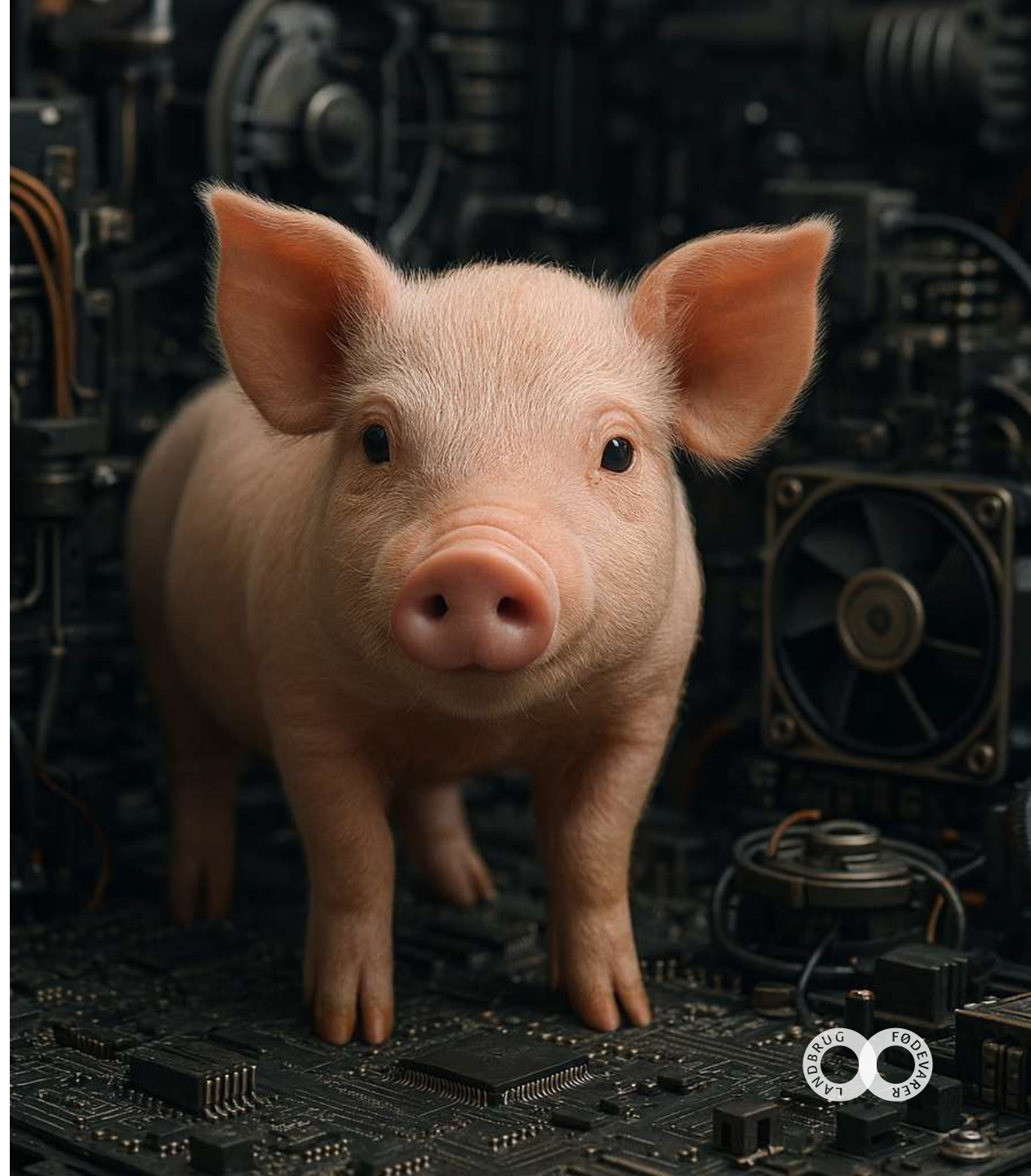

SPF-kort

Nye teknologier til overvågning?

- Ofte baseret på overvågning i allerede positive besætninger
- Sikkerhed
- Færre kliniske tegn
- Muligheder:
 - Gylle, spyt, luft, lyd, etc.
 - Sammenhold af forskellige datakilder

Før og efter

Før	Efter
Blå og rød SPF	Godkendt smittebeskyttelse + blå og rød SPF
Specifikke regler	Rammeregler
Faste krav til smittebeskyttelse	Risikovurdering af smittebeskyttelse
Data internt i SPF-Sund	Data udstilles i højere grad
	(Flere kurser og mere viden)
	(Mere selvbetjening på ny hjemmeside)
	(Nye måder at overvåge på)
	(Mere dialog med omverden)

SPF-systemet....

....er godt og der er muligheder for at gøre det endnu bedre i fremtiden.

....skal hjælpe med den gode smittebeskyttelse og reduktion af sygdomme.

....deler viden og data om sygdomme, så besætningerne kan udnytte deres potentiale.

...er lettilgængeligt for alle danske griseproducenter og medarbejdere.

Tak!

Sara Dalsgaard
SPF-Sundhedschef
SPF-Sund

sada@lf.dk
+45 26194680

Kristian Møller
Afdelingschef
Veterinær- & kvalitetsforhold

krim@lf.dk
+45 403049410

